

Pravila i standardi rada spasilačkih postaja

Definicija spasilačke službe

Spasilačkoj službi na kupalištu temeljna je zadaća sprječavanje nezgoda povezanih s vodom. Sukladno temeljnoj zadaći, osnovne aktivnosti spasilačke službe na kupalištu su **nadzor vodenih površina kupališta, prevencija nezgoda vezanih uz vodu, izvođenje akcija spašavanja te pružanje prve pomoći.**

Osim osnovnih, spasilačka služba može obavljati i dodatne aktivnosti poput: pružanja pomoći korisnicima kupališta kojima je pomoć potrebna, informiranja korisnika kupališta te prikupljanja informacija o stanju na kupalištu za potrebe koncesionara. Dodatne aktivnosti ne smiju ometati izvršavanje osnovnih aktivnosti.

Spasilačka služba na kupalištu djeluje unutar područja koje je definirano kao područje djelovanja spasilačke službe.

Smatra se da je na kupalištu osigurana spasilačka služba ukoliko je na području djelovanja spasilačke službe u svakom trenutku osigurana mogućnost uočavanja nezgode i pravodobnog pokretanja akcije spašavanja.

Prisutnost spasilačke službe na kupalištu značajno smanjuje rizik od nezgoda povezanih s vodom, ali ne isključuje mogućnost utapanja ili neke druge nezgode povezane s vodom.

Područje kupališta pokriveno spasilačkom službom

Pokrivenost prostora kupališta djelovanjem spasilačke službe ovisi o razini rizika kojem su korisnici kupališta izloženi. S obzirom na rizik, kupališta su podijeljena na:

1) kupališta zanemarivog rizika

- na kojima nije potrebno (ali je poželjno) organizirati spasilačku službu

2) kupališta umjerenog rizika

- na kojima je potrebno omogućiti korisnicima kupanje pod nadzorom spasilačke službe

3) kupališta srednjeg rizika

- potrebno je organizirati spasilačku službu koja pokriva sva opasna mjesta na kupalištu

4) kupališta visokog rizika

- potrebno je organizirati spasilačku službu koja pokriva cjelokupno područje kupališta

Razina rizika na pojedinom kupalištu određuje se putem postupka procjene rizika na kupalištu, a kupališta na kojima nije izvršena procjena rizika smatra se kupalištima visokog rizika.

Organizacija spasilačke službe

Spasilačka služba na kupalištu ustrojava se putem spasilačke postaje koja je organizacijski okvir za rad spasilačke službe. Svaka **spasilačka postaja** sastoji se od jednog ili više područja nadzora.

Područje nadzora precizno je definiran prostor na kojemu je u svakom trenutku osiguran **konstantan i učinkovit nadzor te mogućnost pokretanja akcije spašavanja**. Na svakom području nadzora za konstantan nadzor mora biti zadužen i odgovoran određeni spasilac.

Spasilačke postaje moraju biti organizirane sukladno Temeljnim načelima organizacije spasilačke službe. Svi elementi rada spasilačke postaje moraju biti detaljno opisani u **Planu rada spasilačke postaje**, kojeg svaka spasilačka postaja mora posjedovati. Plan rada spasilačke postaje izrađuje se na temelju **Procjene rizika na kupalištu**, elaborata koji sadrži popis opasnosti i razine rizika na kupalištu te prijedlog sigurnosnih mjera za smanjenje uočenih rizika.

Vrste spasilačkih postaja

Spasilačke postaje prema veličini, a s obzirom na broj i razmještaj područja nadzora, dijelimo na male, srednje i velike.

Mala spasilačka postaja sastoji se od jednog područja nadzora kojeg opslužuje jedan spasilački tim, opremljen svom potrebnom opremom (osobna oprema spasioca, oprema nadzorne točke, oprema baze).

Srednja spasilačka postaja sastoji se od više povezanih područja nadzora koje opslužuje više spasilaca opremljenih svom potrebnom opremom. Vođenje srednje spasilačke postaje treba se povjeriti osobi s uvjerenjem za voditelja spasilačke postaje.

Velika spasilačka postaja sastoji se od više nepovezanih ili prostorno udaljenih područja nadzora na kojima djeluje više spasilačkih timova opremljenih svom potrebnom opremom. Vođenje velike spasilačke postaje treba se povjeriti jednoj ili više osoba s uvjerenjem za voditelja spasilačke postaje (ukoliko postoji više odvojenih cjelina koje imaju više od jednog povezanog područja nadzora).

Osnovne spasilačke aktivnosti

Nadzor

Nadzor je temeljna spasilačka aktivnost i osnova je za provođenje svih drugih spasilačkih aktivnosti.

Konstantan i učinkovit nadzor na području nadzora podrazumijeva mogućnost uočavanja nezgode golim okom u svakom trenutku, na bilo kojoj točki područja nadzora.

Nadzor se vrši s **točke nadzora**, mjesta (pozicije/lokacije) s kojeg se nadzire cjelokupna vodena površina na području nadzora. Pritom mora biti osiguran konstantan i učinkovit nadzor te mogućnost trenutnog pristupa području nadzora. Standardne točke nadzora su spasilačka promatračnica ili spasilački stolac, ali u iznimnim uvjetima moguće je točku nadzora organizirati i drugačije.

Nadzor pojedinog područja nadzora mora uvijek biti povjeren određenom spasiocu koji je odgovoran za provođenje nadzora.

U slučaju nemogućnosti provođenja učinkovitog nadzora jednog spasioca, područje nadzora mora se pokriti dodatnim nadzorom drugih spasilaca.

Na zadaćama nadzora potrebna je redovita izmjena spasilaca, kako bi se konstantno osigurao učinkovit nadzor te omogućila pauza za odmor spasiocima.

Prevenција

Prevenција nezgode obuhvaća sve radnje kojima je cilj spriječiti nezgodu na kupalištu te su svi spasioci na kupalištu dužni kontinuirano provoditi prevenciju.

Prevenција se dijeli na posrednu i neposrednu.

Posredna prevenција obuhvaća sve one vrste prevencije u kojima spasioci osobno ne sudjeluju u preveniji.

Neposredna prevenција obuhvaća sve one radnje na kupalištu kojima spasilac osobno svojim djelovanjem sprječava nezgodu. Pri provođenju prevencije spasioci smiju provoditi isključivo one radnje koje neposredno sprječavaju nezgodu.

Akcije spašavanja

Na pojedinom području nadzora potrebno je, u svakom trenutku, osigurati mogućnost pokretanja akcije spašavanja, sukladno Temeljnim načelima organizacije spasilačke službe. To podrazumijeva da spasilac koji kreće u akciju spašavanja ima podršku minimalno još jednog spasioca (spasilac nikad ne radi sam!), ima potrebnu spasilačku opremu, te je u mogućnosti izvršiti komunikaciju s drugim spasiocima ili vanjskim službama (hitna pomoć, policija, lučka kapetanija itd.). Nakon akcije spašavanja potrebno je spasiocima koji su direktno vršili akciju spašavanja omogućiti odmor od dužnosti.

Akcije spašavanja dijele se na **jednostavne akcije spašavanja** u kojima sudjeluje samo jedan spasilački tim i **složene akcije spašavanja** u koje je uključeno više spasilačkih timova.

Spasilačke akcije i postupci u spasilačkoj postaji moraju biti definirani u Planu rada spasilačke postaje.

Spasioci

U spasilačkoj postaji poslove spašavanja mogu izvršavati osposobljeni spasioci kako slijedi:

Spasilac na bazenu (smije raditi samo na bazenskim kupalištima) - osposobljen je za poslove nadzora, prevencije, spašavanja iz vode, djelovanja u spasilačkom timu, vođenje jednog spasilačkog tima i pružanje prve pomoći na bazenskim kupalištima.

Spasilac na otvorenim vodama - osposobljen je za poslove nadzora, prevencije, spašavanja iz vode, djelovanja u spasilačkom timu, vođenje jednog spasilačkog tima i pružanje prve pomoći.

Voditelj spasilačke postaje - osposobljen je za organiziranje spasilačke postaje, koordiniranje više spasilačkih timova te administrativno vođenje spasilačke postaje.

Hrvatski Crveni križ izdaje uvjerenja o osposobljenosti za spasioca bazenima, na otvorenim vodama i voditelja spasilačke postaje.

Svi spasioci koji rade u spasilačkoj postaji moraju imati važeće Uvjerenje o osposobljenosti koje se obnavlja svake 2 godine.

Spasilačka oprema

Spasiocima je za rad u spasilačkoj postaji nužna specijalizirana spasilačka oprema. Nedostatak kvalitetne spasilačke opreme značajno umanjuje djelotvornost spasilačke službe te dovodi u neposrednu opasnost spasioca koji spašavaju osobe iz vode.

Oprema koju svaka spasilačka postaja mora posjedovati dijeli se na:

- **osobnu opremu spasioca** (mora imati svaki spasilac) – spasilačka uniforma (žuta majica s logom Službe spašavanja života na vodi HCK) i natpisom spasilac, kratke hlače crvene boje, crvena kapa sa štitnikom od sunca), okopasna torbica koja sadrži osobna zaštitna sredstva, zviždaljka;
- **opremu nadzorne točke** (mora imati svako područje nadzora) – spasilačke plutače, dalekozor, megafon, zastave (žuta zastava spasilačke službe i crvena zastava za zabranu kupanja), torba prve pomoći, sredstvo veze;
- **opremu baze spasilačke postaje** (mora imati svaka spasilačka postaja) – zaliha sredstava prve pomoći, sredstva za imobilizaciju (ovratnik, udlage, daska za imobilizaciju s učvršćivačima), formulari za administraciju (dnevnik rada, izvještaj o intervenciji), telefon, užad te rezervna spasilačka oprema.

Spasilačka promatračnica

Spasilačka promatračnica koja služi kao točka nadzora mora zadovoljavati sljedeće uvjete:

- 1) osigurati mogućnost kvalitetnog nadgledanja područja nadzora
  - visina podnice platforme s koje spasilac nadzire područje mora biti najmanje 2 metra iznad razine područja koje se nadzire te mora imati direktan pogled na svaku točku područja nadzora,
- 2) omogućiti trenutačan i siguran pristup području nadzora
  - stepenice ili rampa za silazak s platforme moraju biti protuklizne te omogućiti direktan pristup području nadzora i silazak bez potrebe korištenja ruku,
- 3) osigurati zaštitu spasilaca od prirodnih elemenata
  - mora osigurati adekvatnu zaštitu od sunca, vjetra i kiše tijekom cijelog radnog vremena spasilačke postaje te spriječiti dodatno zagrijavanje prostora s kojeg se obavlja promatranje,
- 4) osigurati radni prostor za spasioca
  - mora sadržavati mjesto za sjedenje spasioca te ormarić u kojem je moguće sigurno pohraniti spasilačku opremu i osobne stvari,
- 5) osigurati mjesto za postavljanje informativne ploče te spasilačkih zastava
  - mjesto za informativnu tablu mora biti dostupno i vidljivo korisnicima plaže
  - mjesto za zastave mora biti dostupno s platforme za promatranje,
- 6) konstrukcija nadzorne točke mora biti stabilna te projektirana na način koji omogućava sigurno korištenje.

Izveštaj o intervenciji

Izveštaj o intervenciji je standardizirani obrazac u kojemu se bilježe sve spasilačke intervencije i svaka spasilačka postaja dužna je ispunjavati izvještaje o intervencijama na svom području djelovanja. Izveštaj o intervenciji je službeni dokument kojeg ispunjavaju spasioci koji su sudjelovali u akciji spašavanja ili voditelji spasilačkih postaja i koji svojim potpisom potvrđuju istinitost podataka u izvještaju. Izveštaj o intervenciji ispunjava se u 3 primjerka od kojih je jedan primjerak potrebno dostaviti Službi spašavanja života na vodi i ekološke zaštite priobalja Hrvatskog Crvenog križa.

Obrazac izvještaja o intervenciji u nastavku.